

žáků úrovně 4, 5 a 6 v matematické gramotnosti. Definičním kritériem tzv. **velmi úspěšného víceletého gymnázia** (GV VÚ) je, jestliže z testovaných žáků školy dosáhlo více než 20 % žáků nejvyšší úrovně matematické gramotnosti (úroveň 6). Také v tomto případě a ze stejných důvodů jsme použili rozdílné definování.

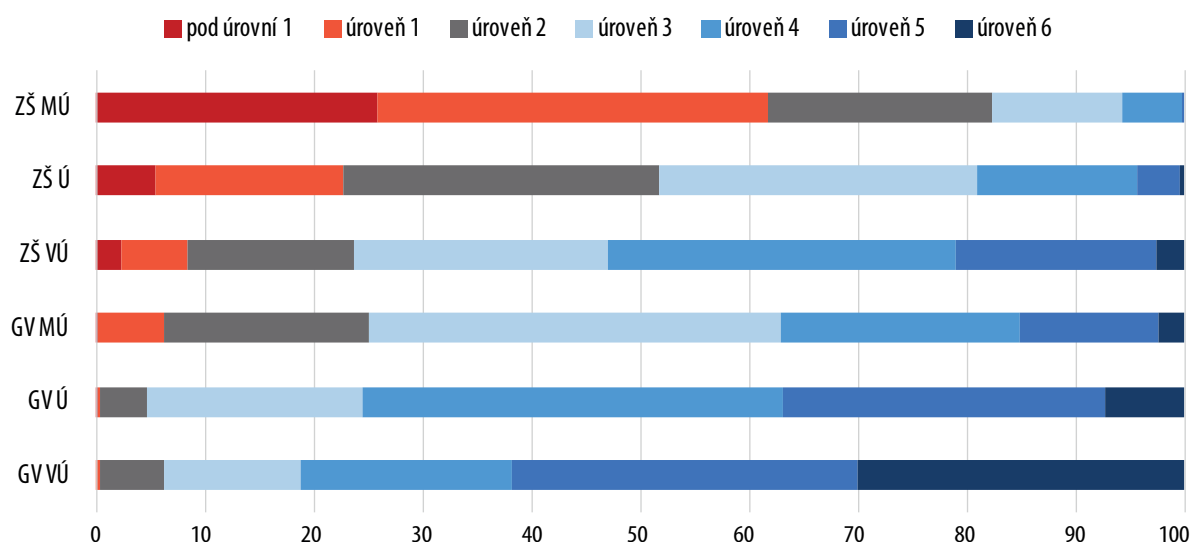
Ostatní školy, které na základě výsledků žáků nebyly zařazeny ani mezi méně úspěšné, ani mezi velmi úspěšné, jsou označovány jako tzv. středně úspěšné školy (ZŠ Ú, GV Ú).

Data z takto vybraných a roztríděných škol obsahují všechny výsledky žáků – dílčí výsledky a ostatní záznamy žakových aktivit určujících jeho úspěšnost v testech jednotlivých funkčních gramotností. S těmito údaji z testů jsou spojeny záznamy z vyplněného žakovského dotazníku, které je doplňují o jedinečná sdělení o žákovi, jeho rodině a škole. Soubor dat byl ještě rozšířen o informace uvedené ředitelem školy do školního dotazníku. Tento systém propojuje informace o výsledcích žáků s mnoha dalšími zjištěními týkajícími se prostředí, ve kterém se žák vzdělává. Takto spojená data umožňují určit a posuzovat mnoho významných znaků, které mohou být charakteristické pro méně či velmi úspěšné školy. Kvůli jednodušší interpretaci výsledků bylo už v roce 2000 zavedeno do šetření PISA větší množství indexů³, které byly v roce 2012 doplněny o další specifické indexy vztahující se k výuce matematiky. Indexy jsou přesně definovány a sdružují přehledně odpovědi do jedné číselné informace. Některé z nich jsou zmiňovány v této analýze. Popisy konstrukce příslušných indexů PISA ze žakovského a školního dotazníku jsou uvedeny v příloze.

2.2.1 Charakteristiky žakovské populace

Graf 1

Rozdělení žáků v jednotlivých skupinách vybraných škol podle gramotnostních úrovní – podíl žáků (%)

Jak se liší rozvrstvení žáků podle jejich výsledků v matematice pro definované skupiny škol, je patrné z grafu č. 1. V méně úspěšných základních školách (ZŠ MÚ) je 82 % žáků, kteří matematickou gramotnost zvládají na úrovni 2 nebo nižší, přičemž právě druhá úroveň je v testování PISA hranicí, pod níž umístění žáci budou mít velmi pravděpodobně velké problémy s dalším vzděláváním, uplatněním na trhu práce a v dalším životě. Za pozornost stojí výskyt takových žáků i ve víceletých gymnáziích, zejména porovnání rozložení žáků do gramotnostních úrovní v méně úspěšných víceletých gymnáziích (GV MÚ) a ve velmi úspěšných základních školách (ZŠ VÚ). Lze tvrdit, že kvalita žáků v méně úspěšných více-

³ Každý index je konstruován tak, že hodnota 0 je rovna průměru zemí OECD a hodnoty dvou třetin žáků zemí OECD se nacházejí v intervalu od -1 do +1.